

A termékösszehasonlítási kötelezettség többes ügynök általi teljesítése

1. TÉNYÁLLÁS

A Magyar Nemzeti Bankhoz (MNB) állásfoglalás kibocsátásával kapcsolatos beadványt (Megkeresés) benyújtó ügyvédi iroda (Ügyvédi Iroda) egy biztosítási többes ügynök (Többes Ügynök) működésével kapcsolatban kérte az MNB állásfoglalását.

A Megkeresés alapján a Többes Ügynök oly módon folytatja biztosításközvetítői tevékenységét, hogy abban közreműködőként – a „klasszikus” többes ügynöki biztosításközvetítői modell alapján – részt vesz egy hitelintézet (Bank). A biztosítási oltalmat kereső ügyfelek kiszolgálása során a két intézmény „a piacon elérhető ún. ‘dobozos (off the shelf)’ tarifáló szoftvert alkalmaz (balesetbiztosítás, lakásbiztosítás, KGFB, és CASCO biztosítások esetében), amely az említett termékcsoportokon belül széles körben lehetővé teszi a piacon elérhető versengő termékek bemutatását és összehasonlítását”.

A Többes Ügynök és a Bank együttműködése ugyanakkor a fentiekől eltérő módon alakulna egyes termékcsoportok – „betéti- vagy hitelkártyákhoz kapcsolt utasbiztosítások és a hitel termékekhez kapcsolt hitelfedezeti biztosítások” – értékesítése esetében, ahol az alábbi megoldást (Üzleti Konstrukció) kívánják megvalósítani:

- (i) a Bank időről időre – tervei szerint „a piaci változások függvényében akár évente” – „versenyeztetné a biztosítási piac szereplőit”, majd
- (ii) szerződként utasbiztosítási vagy hitelfedezeti jellegű (payment protection insurance, PPI) csoportos biztosítási szerződést (Biztosítás) kötne a tenderen „nyertes ajánlattevővel”, azaz a „leggyedibb és legkedvezőbb ajánlatot nyújtó biztosítóval”, és
- (iii) a Többes Ügynök közreműködőjeként („alvállalkozójaként”) eljárva az ügyfeleket anélkül csatlakoztatná az önállóan – a Bank hálózatán kívül – nem értékesített Biztosításhoz, „hogyan az ügyfelek részére a csoportos egyedi biztosítási fedezet ismertetésén túl a piacon elérhető további standard versengő termékek vonatkozásában esetről-esetre termékösszehasonlítást végezne” a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) 387. § (3)-(5) bekezdése¹ szerint.

2. JOGKÉRDÉS

2.1. Az Ügyvédi Iroda hivatkozott az MNB két korábbi, a függő többes ügynök² tekintetében előírt, összehasonlításra alkalmas elemzésre irányuló követelménnyel (Elemzési Kötelezettség) összefüggő állásfoglalására. A Megkeresés alapján az egyik ilyen állásfoglalás (Első Állásfoglalás)³ értelmében „létezik olyan ‘ritka, speciálisan egyedi kivétel’, amikor egy többes biztosítási ügynök, a tevékenységi engedélyéből fakadó termékösszehasonlítási kötelezettségnek – kivételesen – mégsem köteles eleget tenni”,⁴ a másik kapcsolódó állásfoglalás (Második

¹ Bit. 387. § (3) A többes ügynök tanácsadás nélküli értékesítés esetén - az e törvényben foglalt, tanácsadás nélküli értékesítésre vonatkozó követelményeken túlmenően és azokkal összhangban - a biztosítási szerződés megkötésének előkészítése során köteles az ügyfél igényeihez igazodó termékcsoportban összehasonlításra alkalmas elemzést végezni, amely lehetővé teszi az ügyfél számára a legmegfelelőbb termék kiválasztását.

(4) A többes ügynök tanácsadással történő értékesítés esetén - az e törvényben foglalt, tanácsadással történő értékesítésre vonatkozó követelményeken túlmenően és azokkal összhangban - a biztosítási szerződés megkötésének előkészítése során köteles az ügyfél igényeihez igazodó termékcsoportban összehasonlításra alkalmas elemzést végezni, és az ügyfél tájékoztatása alapján megállapítható igényeihez és szükségleteihez igazodó elemzési szempontok alapján és azoktól függően az ügyfél részére személyre szabott - bizonyos biztosítási termék vagy termékek választására irányuló - konkrét ajánlást is adni, ismertetve, hogy az adott termék - az adott elemzési szempontot figyelembe véve - miért felel meg leginkább az ügyfél igényeinek és szükségleteinek.

(5) A (3) és (4) bekezdés szerinti tájékoztatásban ki kell térni arra is, hogy az elemzés a többes ügynök által közvetített versengő termékek teljes körére vagy azok közül elegendő számú termékre terjed-e ki, és az elemzést igazolható módon át is kell adni az ügyfél részére.

² Bit. 4. § (1) E törvény alkalmazásában:

34. függő biztosításközvetítő: az a biztosításközvetítő, aki biztosítóval fennálló jogviszony alapján (...)

b) egyidejűleg több biztosító egymással versengő biztosítási termékeit közvetíti (a továbbiakban: többes ügynök);

³ „A többes ügynököt terhelő termékösszehasonlítási kötelezettség egyes biztosítási termékek értékesítése esetén” ([http://alk.mnb.hu/data/cms2482016/tmp5F01.tmp\(24199160\).pdf](http://alk.mnb.hu/data/cms2482016/tmp5F01.tmp(24199160).pdf))

⁴ „Az idézett jogszabályi rendelkezések – azok nyelvtani, logikai, illetve rendszertani értelmezése – alapján nem vonható le olyan következtetés, hogy a jogszabály a többes ügynök Kérelmező részére bármilyen esetre felmentést adna a termékösszehasonlítás kötelezettsége alól, még arra az esetre sem, amennyiben a kiegészítő biztosítás értékesítése esetén lehetővé teszi, hogy a biztosításértékesítő eltekintsen azon áru vagy szolgáltatás külön megvásárolhatósága felajánlásától, amelynek a biztosítás kiegészítője. A jogirodalmi álláspont szerint (...) kivételes esetben, egy-egy termék esetében elképzelhető, hogy a többes ügynök csupán egy biztosító termékeit közvetíti, azonban ilyen esetben értelemszerűen

Állásfoglalás)⁵ pedig ezt a lehetőséget „árnyalta, illetve konkretizálta” a következőkkel: „az összehasonlítási, elemzési kötelezettség teljesítése a többes ügynöki tevékenység olyan lényeges eleme, amelytől csak egyedi, ritka, kivételes esetben lehetséges eltérni, és így csak kivételesen kerülhet sor arra, hogy ennek mellőzésével a többes ügynök – mintegy ügynökként – mindössze egy biztosító termékét értékesítse ügyfelei számára. Az ilyen kivételes jelleg fennállását, annak indokoltságát kizárólag esetről-esetre, egyedileg, az érintett termék valamennyi pontos jellemzője, illetve az értékesítés összes körülménye részletes ismeretében lehet megállapítani, azzal, hogy a megalapozott döntés hiánya az ügyfelek védelmét célzó rendelkezések megsértésére, akár visszaélésszerű értékesítésre is vezethet.”

A Megkeresés szerint továbbá a korábbi felügyeleti hatóság – a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (**PSZÁF**) – 2005-ben az alkusz piacelemzési kötelezettségével összefüggésben arra hívta fel a figyelmet egy állásfoglalásában, hogy az ott írt esetben figyelembe kell venni az előzetesen, az adott biztosítási termék kidolgozása során elvégzett piacelemzés és a tényleges termékértékesítés (szerződéskötés) között eltelt időt, illetve az időmúlásra tekintettel az alkusz akkor mellőzheti az előírt – a biztosítási szerződés megkötésének előkészítése során elvégzendő – piacelemzést, ha attól az ügyfél nyilatkozatában kifejezetten eltekint.

2.2. Az előbbiek alapján az Üzleti Konstrukció olyan megoldásnak tekinthető az Ügyvédi Iroda álláspontja szerint, amely vonatkozásában az általa hivatkozott – az Első Állásfoglalásból és a Második Állásfoglalásból kiolvasható – „szűk körben érvényesülő kivétel szabály feltételei megvalósulnak”, és így az Üzleti Konstrukció keretében a Többes Ügynök és „az alvállalkozójaként eljáró Bank (...) eltekinthet a Bit. szerinti termékösszehasonlítástól”, illetve a Többes Ügynök és a Bank „az adott termékcsoporthoz (...) jogszerűen közvetíthetik egyetlen biztosító termékét az adott évben”. Ennek alátámasztásaként az Ügyvédi Iroda előadta többek között, hogy a termékösszehasonlítást évente végzik el a biztosítók „megversenyztetése és a beérkező ajánlatok összevetése és kiértékelése során”, mivel „annak eredményeként kerül kiválasztásra egyéves időszakokra az a biztosítói partner, akinek a terméke a legelőnyösebb a Bank ügyfelei számára”. A versenyztetés eredményeként kiválasztott „egyedi utasbiztosítási és PPI fedezetek” egyrészt „a hazai piacon semmilyen más értékesítési csatornán nem elérhető”, másrészt „árásukban és a fedezett kockázatok körében jelentősen eltérnek a máshol vásárolható standard biztosítási termékektől”, a „nyertes egyedi termék és a piacon elérhető nem egyedi (standard) termékek” megfelelő összehasonlítása nem is lehetséges, azt kizárja „az ernyőfedezet egyedisége”. A Bank „a pályázatadás szempontjainak és a tételezett termékprofilnak a kidolgozása, valamint a pályázatok évenkénti kiértékelése” útján kívánja érvényesíteni „az ügyfelei legjobb érdekét”, és az ilyen érdeknek a Biztosítás kiválasztásakor való figyelembe vétele – az Ügyvédi Iroda véleménye szerint – „kizárja ’a visszaélésszerű értékesítés’ lehetőségét is”.

Az Ügyvédi Iroda álláspontja szerint továbbá az egyedi – „minden egyes értékesítési szituációban” elvégzendő – termékösszehasonlítás „a biztosítók versenyztetésének lényegét venné el”, mert „visszatartaná a biztosítókat attól, hogy jelentős erőforrásokat fektessenek egy egyedi konstrukció termékfejlesztésébe, majd a pályázatba, s végül a Bankkal való üzleti együttműködés kiépítésébe”.

Az előbbiek mellett az Ügyvédi Iroda – a PSZÁF már említett korábbi állásfoglalására hivatkozva – ismertette véleményét, amely szerint a Megkeresésben vázolt esetben a biztosítottaknak a Biztosításhoz való csatlakoztatása során mellőzhetőnek kell lennie a termékösszehasonlítás kötelezettség teljesítésének, amennyiben a Bank „tájékoztatja az ügyfeleket arról, hogy milyen szempontok szerinti versenyztetés előzte meg a nyertes biztosító / termék kiválasztását, és az ügyfelek ezek ismeretében csatlakoznak az ernyőfedezethez, nem kérve további termékösszehasonlítást”.

2.3. Az Ügyvédi Iroda arra nézve kérte az MNB állásfoglalását, hogy a Többes Ügynök, illetve a megbízásából eljáró Bank a Megkeresésben írtak szerint kivételes jelleggel mellőzhető-e jogszerűen az eseti termékösszehasonlítást, az Üzleti Konstrukció keretében „értékesíthetik-e egyetlen (a mindenkor nyertes) biztosító utasbiztosítási vagy PPI termékét egy évig a Bank hálózatában”.

---

csak erről a termékről kell tájékoztatást adnia. Ha azonban ez a helyzet több termék esetén is fennáll, az megkérdőjelezi, hogy valójában többes ügynöknek minősül-e a közvetítő. Ezt az álláspontot az MNB is osztja, a többes ügynök előbbiekben idézett fogalmából, illetve a Bit. 387. § (3)-(5) bekezdésében foglaltakból következően szükségszerű, hogy egy-egy ritka, speciálisan egyedi kivételtől eltekintve a többes ügynök, így a Kérelmező is, adott termékcsoporthoz, ágazatokban több biztosító versengő termékeit értékesítse, ellenkező esetben kérdéses, hogy ténylegesen többes ügynöki tevékenységet folytat-e az adott biztosításértékesítő, illetve hogy képes-e eleget tenni a vele szemben támasztott biztosításközvetítői szakmai szabályoknak.” (Első Állásfoglalás III.2. pont)

⁵ „Egy termékcsoporthoz belül egy biztosítási termék többes ügynök általi értékesítésének megítélése” ([https://alk.mnb.hu/data/cms2490163/tmp2DF0.tmp\(27711531\).pdf](https://alk.mnb.hu/data/cms2490163/tmp2DF0.tmp(27711531).pdf))

3. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

3.1. Amint az az MNB honlapján megtalálható, „*Állásfoglalás kéressel kapcsolatos eljárások és elvek*” című tájékoztatóban⁶ is szerepel, a jogszabályok által meghatározott körön kívül az MNB-nek nincs hatásköre – többek között – szerződések, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára. Állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, illetve keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az állásfoglalás kiadása nem hatósági ügy, arra nem vonatkoznak a hatósági eljárásokban irányadó határidők, és bármely tevékenységnek, üzleti döntésnek, jogügyletnek (illetve ezek elhatározásának, megkezdésének, végrehajtásának) az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. A jelen állásfoglalásban foglaltak nem értelmezhetőek a Megkeresésben irtakkal összefüggő üzleti koncepció, megoldás jogszabályi megfelelőségével kapcsolatos felügyeleti álláspontként, az MNB célja a jelen – nem kötelező erejű – állásfoglalás kiadásával összefüggésben az, hogy az Ügyvédi Iroda annak ismeretében alakíthassa ki saját jogi álláspontját.

3.2. Az Ügyvédi Iroda által megjelölt jogkérdésnek nem tárgya a Többes Ügynök és a Bank közötti jogviszony, az Üzleti Konstrukció keretében végzett versenyztetéssel kapcsolatos együttműködésük tartalma, az általuk kialakított csoportos biztosítási konstrukció, valamint a tarifáló szoftver alkalmazása, amelyeket a Megkeresés csak érintőlegesen említ, illetve amelyekre nézve a Megkeresés nem tartalmaz részletes, pontos információt. Erre – és a fenti 3.1. pontban foglaltakra – tekintettel a jelen állásfoglalás mindössze az Ügyvédi Iroda által kifejezetten megjelölt jogkérdést vizsgálja és nem foglalkozik a Megkeresés azon túli elemeivel.

3.3. A jogkérdéssel kapcsolatos véleményét az Ügyvédi Iroda részben az általa hivatkozott, a 2005. évben kiadott állásfoglalásra alapozta. A PSZÁF által kiadott korábbi állásfoglalások azonban – amint azt a felügyeleti honlapon szereplő tájékoztató⁷ is rögzíti – „*nem tekinthetők a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által kiadott állásfoglalásoknak, és adott esetben az MNB azonos vagy hasonló tényállás mellett a PSZÁF állásfoglalásaitól eltérő jogértelmezést tarthat elfogadhatónak*”, illetve a korábbi állásfoglalások „*adott esetben felülvizsgálatra szorulhatnak, és tartalmazhatnak hatályon kívül helyezett jogszabályi hivatkozásokat is*”. Ezzel összefüggésben kiemeli az MNB, hogy 2005 óta lényegesen változott a biztosításközvetítőkre irányadó jogszabályi környezet, így különösen az előző, egyebek mellett a biztosításközvetítési irányelvnek⁸ (IMD) való megfelelést szolgáló biztosítási törvény (a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény) helyébe a 2016. évtől a Bit. lépett, amelynek rendelkezései pedig 2018. február 23. napjával jelentősen módosultak az IMD-t felváltó biztosításértékesítési irányelv⁹ (IDD) átültetésével összefüggésben. Mindezek alapján a jelen állásfoglalás kialakítása során az MNB mellőzte a PSZÁF korábbi, alkusz (tehát az ügyfél megbízásából eljáró biztosításközvetítő) általi piacelemzéssel kapcsolatos egyedi tényállás nyomán kiadott álláspontjának érdemi figyelembe vételét. E körben megjegyzésre érdemes továbbá, hogy a PSZÁF egy 2012. évi állásfoglalása¹⁰ szerint nem megfelelő az alkuszi piacelemzés előzetesen, oly módon való teljesítése, amely keretében az alkusz „*az egyes biztosítási szerződések elemzését (...) az értékesítési folyamat előkészítő fázisában, a megcélzott ügyféladatbázis feltételezett igényei alapján végzi el, és ezt követően – az ügyféligények és terméktulajdonságok egyezése esetén – már csak az elemzésben nyertes terméket ajánlja az ügyfél részére*”.¹¹

3.4. A Bit. 387. § (3)-(5) bekezdésének szövegét megállapító jogszabály – az egyes törvények biztosítási, illetve pénzforgalmi tárgyú jogharmonizációjával kapcsolatos módosításáról szóló 2017. évi CXLV. törvény (Módtv.) – kapcsolódó indokolása alapján az IDD „*[a] visszaélésszerű értékesítések megelőzése érdekében (...) előírja, hogy a biztosítási termékek értékesítését minden esetben az igényeket és szükségleteket felmérő vizsgálatnak kell kísérnie*

⁶ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalások/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarások-es-elvek>

⁷ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalások/pszaf-allasfoglalások-archivuma>

⁸ A biztosítási közvetítésről szóló 2002. december 9-i 2002/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.

⁹ A biztosítási értékesítésről szóló 2016. január 20-i (EU) 2016/97 európai parlamenti és tanácsi irányelv.

¹⁰ „Az alkuszi megbízási szerződés alaki követelményei és az alkuszi tevékenység (piacelemzés, igényfelmérés) végzésének egyes kérdései” (https://alk.mnb.hu/data/cms2355170/allasfogl_bizt_120710.pdf)

¹¹ Az állásfoglalás IV.3. pontja szerint „[a]z adott ügyfél biztosítási igénye (...) előre, általánosságban nem határozható meg abban az esetben sem, ha ez egy bizonyos csoporton belül az egyes személyek esetében feltételezhetően nagy hasonlóságot mutat. A piacon elérhető egyes termékeket a Társaság [az alkusz] természetesen előzetesen elemezheti, azokat az egyes szempontok szerint rendezheti. A Társaság ezen tevékenysége révén tesz szert ugyanis a piac átfogó ismeretére, az aktuális kínálat megfelelő szintű és terjedelmű átlátására. Ez alapján képes leszűkíteni az ügyfél számára kínált termékek körét azokra, amelyeket a közvetítés folyamata során részletes vizsgálat alá von ahhoz, hogy megalapozottan tudja az ügyfél igényeinek leginkább megfelelő szerződést ajánlani. Azt azonban nem lehet kimondani, hogy egy adott csoport biztosítási igényeinek elemzése alapján meghatározott – azoknak megfelelő – „nyertes” termék egyben a csoporthoz tartozó egyes ügyfél számára is a legmegfelelőbb termék lenne, mivel az egyes ügyfelek preferenciái különbözhetnek egymástól.”

az ügyfél által megadott információk alapján”, illetve „[a]z ügyfél számára javasolt bármely biztosítási terméknek minden esetben meg kell felelnie az ügyfél igényeinek és szükségleteinek, és a terméket az ügyfél számára érhető módon kell ismertetni, hogy megalapozott döntést hozhasson”.¹² Ennek megfelelően – és a biztosítási törvény kommentárjának¹³ vonatkozó megállapításait is figyelembe véve – rögzítette korábbi állásfoglalásaiban az MNB, hogy az Elemzési Kötelezettség olyan alapkövetelmény, amely az ügyfél megalapozott üzleti döntésének lehetővé tételét és egyúttal a visszaélészerű értékesítés elkerülését szolgálja, valamint amelytől csak kivételes, indokolt esetben lehet eltérni.

3.5. Egyebek mellett a visszaélészerű értékesítés megelőzését célozzák a termékfelügyelet és -irányítás (product oversight and governance, **POG**) körébe tartozó előírások is: amint azt az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíjhatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority, **EIOPA**) is rögzítette az ún. technikai tanácsában – az általa az IDD-hez kapcsolódó felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal összefüggésben az Európai Bizottság részére kiadott szakvéleményben – (**EIOPA Technical Advice**),¹⁴ az ilyen rendelkezések nyomán a termékek kielégítik a megcélzott piac igényeit és ez csökkenti a visszaélészerű értékesítéseket.¹⁵

A Bit. 131/A. §-ának vonatkozó, az IDD 25. cikkét átültető rendelkezései alapján a biztosítási termékek kialakítása, illetve a termékjóvá hagyási folyamat keretében többek között meg kell határozni a termék azonosított célpiacát.¹⁶ Utóbbi – a termékfelügyeleti és -irányítási követelményeket részletesen meghatározó, az összes tagállamban teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó, (EU) 2017/2358 felhatalmazáson alapuló rendelet¹⁷ (**POG Rendelet**), illetve az EIOPA vonatkozó iránymutatásai alapján – a közös jellemzőkkel bíró ügyfelek (cél)csoportjának absztrakt, általános szintű leírását jelenti.¹⁸ A célpiachoz tartozó ügyfelek általános jellemzőinek, igényeinek az előzetes meghatározása ugyanakkor eltér az egyes ügyfelek egyedi szükségleteinek a tényleges értékesítéshez, a biztosítási szerződés megkötésének előkészítéséhez kapcsolódó azonosításától,¹⁹ a „*célpiac leírását meg kell különböztetni az értékesítés helyén végzett, annak meghatározására irányuló egyedi értékeléstől, hogy egy biztosítási termék megfelel-e az igényeknek és szükségleteknek, illetve adott esetben annak értékelésétől, hogy a biztosítási*

¹² Indokolás a Módtv. 189. §-ához.

¹³ Kommentár a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvényhez (Wolters Kluwer Kft., szerkesztette: Kovács Zsolt)

¹⁴ „*Technical Advice on possible delegated acts concerning the Insurance Distribution Directive*”, EIOPA-17/048 (https://www.eiopa.europa.eu/sites/default/files/publications/submissions/eiopa_technical_advice_on_the_idd.pdf)

¹⁵ „*EIOPA considers that product oversight and governance arrangements play a key role in customer protection by ensuring that insurance products meet the needs of the target market and thereby mitigate the potential for mis-selling.*” (EIOPA Technical Advice 5. pont)

¹⁶ Bit. 131/A. § (1) A biztosítónak az általa kidolgozott és értékesíteni kívánt biztosítási termékek vonatkozásában a termékek előzetes belső jóváhagyására, a már értékesített biztosítási termékek vonatkozásában pedig a termékek felülvizgálatára vonatkozó belső eljárásrendet kell fenntartania és azt rendszeresen, de legalább évente felülvizsgáltnia.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jóváhagyási folyamatnak a biztosítási termék jellegéhez mérten arányosnak és megfelelőnek kell lennie, és annak során meg kell határozni a termék értékesítési stratégiáját, valamint azonosított célpiacát, amelynek minden vonatkozó kockázatát is értékelni szükséges. Ezzel összhangban biztosítani szükséges, hogy a tervezett értékesítési stratégia az azonosított célpiacnak megfelelő legyen, és, hogy a biztosítási termék az azonosított célpiacon kerüljön értékesítésre.

¹⁷ Az (EU) 2016/97 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a biztosítókra és a biztosításértékesítőkre vonatkozó termékfelügyeleti és -irányítási követelmények tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. szeptember 21-i (EU) 2017/2358 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet.

¹⁸ „*A célpiacnak az előállító általi beazonosítását közös jellemzőkkel bíró ügyfelek csoportjának olyan absztrakt és általános szintű leírásaként kell értelmezni, amely lehetővé teszi az előállító számára, hogy a termék tulajdonságait az ügyfelek adott csoportjának szükségleteihez, jellemzőihez és céljaihoz igazítsa. (...)*” (POG Rendelet preambulum (5) bekezdés)

„*Célpiac: azon ügyfélcsoport(ok), amely részére az előállító a terméket tervezi.*” („*Előkészítő iránymutatások a biztosítói és biztosításértékesítői termékfelügyeleti és irányítási intézkedésekre*”, EIOPA-BoS-16/071, 1.19. pont

(https://www.eiopa.europa.eu/sites/default/files/publications/eiopa_guidelines/hu_pog_gls.pdf))

¹⁹ Ezt erősíti a POG Rendelet preambulumának (9) bekezdésében szereplő példa is, amely szerint a biztosítási termék előállítóinak ellenőrzéssel, korrekciós intézkedésekkel kapcsolatos tevékenysége „*nem akadályozhatja meg a biztosításértékesítőket abban, hogy a nem a célpiachoz tartozó ügyfelek számára értékesítsenek biztosítási termékeket, feltéve, hogy az értékesítés helyén végzett egyedi értékelés alátámasztja azt a következtetést, hogy ezek a termékek megfelelnek az adott ügyfelek igényeinek és szükségleteinek.*”

Emellett az EIOPA Technical Advice, illetve az EIOPA vonatkozó iránymutatásai szintén utalnak arra, hogy a POG intézkedések és az ügyféltájékoztatói követelmények nem azonosak:

- „*A termékfelügyeleti és irányítási intézkedések kiegészítő jellegűek az értékesítés helyén (adott esetben) alkalmazandó tájékoztatói szabályokkal (...)*” („*Előkészítő iránymutatások a biztosítói és biztosításértékesítői termékfelügyeleti és irányítási intézkedésekre*”, EIOPA-BoS-16/071, 1.14. pont (https://www.eiopa.europa.eu/sites/default/files/publications/eiopa_guidelines/hu_pog_gls.pdf));

- „*Product oversight and governance arrangements are complementary to the information requirements and conducts of business rules applicable at the point of sale when carrying out distribution activities towards the individual customers.*” (EIOPA Technical Advice 7. pont);

- „*(...) the target market is an abstract description of the characteristics of a group of consumers, whereas the individual assessments as laid down in the IDD, verify whether the insurance product fits with the specificities of the individual customer.*” (EIOPA Technical Advice 44. pont).

alapú befektetési termék alkalmas, illetve megfelelő-e az adott ügyfél vagy potenciális ügyfél számára”.²⁰ Valamely ügyfél konkrét biztosítási igénye tehát nem határozható meg előre, függetlenül attól, hogy az ilyen igény hasonlóan alakul a Biztosítás célcsoportjához tartozó ügyfelek esetében.

3.6. A Megkeresésben írtak szerint a csoportos biztosítási szerződéssel, versenyeztetést követően létrehozott Biztosítás egyedi jellegű, és esetében mellőzhető az Elemzési Kötelezettség teljesítése. Ezt az álláspontot ugyanakkor nem támasztják alá megfelelően a Biztosítás tulajdonságaival, értékesítésének vagy kialakításának jellemzőivel kapcsolatban rendelkezésre bocsátott információk.

Míg a csoportos biztosítási szerződés szerződőjének jogait és kötelezettségeit a Ptk. rendezi magánjogi szempontból, a Bit. közjogi szabályai határozzák meg a – biztosítási értékesítést magában foglaló – biztosításközvetítói tevékenység fogalmát²¹ és feltételeit, az azzal kapcsolatban támasztott szakmai, ügyféltájékoztatói és egyéb követelményeket, és a biztosított jogviszonyok csoportos biztosítási szerződés keretében történő létrehozásával kapcsolatos tevékenység nem irányulhat az utóbbiak (a biztosításközvetítéssel kapcsolatos, közjogi alapokon nyugvó követelményrendszer) megkerülésére. Amint azt az MNB egy korábbi, csoportos biztosítással összefüggő állásfoglalásában²² részletesen kifejtette, a biztosítottak egy már megkötött csoportos biztosítási szerződéshez történő csatlakoztatása a „biztosítási termékeknek a biztosítási védelmet kereső ügyfelekhez történő eljuttatásának egy lehetséges módja, így a közvetítők egyenlő kezelésének és a fogyasztók védelmének követelménye megkívánja, hogy a biztosítási szerződés megkötésének elősegítésével biztosítási közjogilag azonos megítélés alá essen”. Ennek megfelelően a „csoportos biztosítás biztosítási fedezetének a biztosítási védelmet igénylő biztosítottakra történő kiterjesztésére, a biztosított jogviszonyok létrehozására irányuló tevékenység is biztosításközvetítésnek minősülhet, amennyiben azt üzletszerűen végzik”. Megjegyzésre érdemes, hogy a Megkeresésben írt esetben a potenciális biztosítottak maguk határozhatnak arról, hogy csatlakoznak-e a Biztosításhoz, az EIOPA által kérdés-válasz formájában kiadott tájékoztató (EIOPA Q&A)²³ alapján pedig a POG követelmények az ilyen csoportos biztosítás esetében is irányadók, illetve a csoport tagjait – a biztosítottakat – ügyfélnek kell tekinteni.²⁴

Az Ügyvédi Iroda által előadottak szerint a versenyeztetés keretében kialakított Biztosítás olyan egyedi „ernyőfedezet”, amelyet nem is lehet érdemben összehasonlítani az egyéb termékekkel. Azt ugyanakkor a Megkeresés nem tartalmazza részletesen, hogy a Biztosításnak mely tulajdonságai, jellemzői – és milyen okból – zárják ki a többi termékkel való összevetést. A Megkeresés e körben általánosságban utal az árazásra és a fedezett kockázatokra, de egyrészt nem részletezi, hogy ezek miért tennék lehetetlenné a Biztosítás összehasonlíthatását a piacon elérhető más hitelfedezeti vagy utasbiztosításokkal, másrészt a fedezendő kockázatokkal (és ezzel összefüggésben a díj összegével) kapcsolatos igények is eltérők lehetnek ügyfelenként, továbbá más

²⁰ POG Rendelet preambulum (5) bekezdés

²¹ Bit. 4. § (1) E törvény alkalmazásában:

14. biztosításközvetítói tevékenység: a biztosításközvetítő által végzett azon üzletszerű tevékenység, amely a biztosítási értékesítést, annak szervezését, valamint a független biztosításközvetítői szaktanácsadást foglalja magában, azzal, hogy nem minősülnek biztosításközvetítói tevékenységnek a 123. pont a)-d) alpontjai szerinti tevékenységek;

²² „A biztosításközvetítés, illetve biztosítottak csoportos biztosításhoz történő csatlakoztatása elhatárolásának szempontjai” ([http://alk.mnb.hu/data/cms2434071/tmp82F.tmp\(11584505\).pdf](http://alk.mnb.hu/data/cms2434071/tmp82F.tmp(11584505).pdf))

²³ Q&A on regulation. [https://www.eiopa.europa.eu/browse/qa-regulation_en]

²⁴ „The Product Oversight and Governance requirements would apply to both compulsory and optional group insurance contracts.

As regards compulsory group insurance contracts, these are referred to in Recital 49 of the IDD where the representative of a group of members concludes an insurance contract on behalf of the members where the individual member cannot take an individual decision to join, such as occupational pension arrangements. However, the application of this provision is specific to conduct of business rules such as information disclosure and suitability requirements for individual requirements at the point of sale. Product Oversight and Governance requirements serve a different regulatory objective, concerning the design of products for a wider group of customers. For this reason, the members should be considered as customers with regard to the application of Product Oversight and Governance requirements.

In practical terms, optional group insurance contracts are where the insurance contract is negotiated and concluded by a single legal person (“master policyholder”) for a group of potential individual members. In contrast to compulsory group insurance contracts, the members adhere to the group insurance contract on a voluntary basis. This scheme can be found in some Member States, in particular for travel insurance products, mobile phone insurance products, health insurance coverage and even insurance-based investment products. The master policyholder may be, for instance, a credit institution or an association, which may be registered or not as an insurance intermediary or an ancillary insurance intermediary depending on whether insurance distribution activities are carried out. The members are their customers. As for all group insurances, these members pay premiums and benefit from the insurance coverage. Moreover, for optional group insurances, it is in the discretion of the individual member to subscribe the contracts.

Taking into consideration that in both cases (compulsory and optional group insurance contracts), the members are considered as customers with regard to the application of Product Oversight and Governance requirements, consequently, the target market has to be defined, taking into account the features of the insurance product as well as the needs and objectives of the members.” (EIOPA Q&A, 1617. kérdés [https://www.eiopa.europa.eu/content/1617_en])

termékjellemzők, illetve egyéb körülmények – például a kárrendezés gyorsasága, az ügyfélszolgálati hálózat elérhetősége – is szerepet játszhatnak az adott ügyfél számára legmegfelelőbb biztosítási termék kiválasztásában. Önmagában pedig az a tény, hogy a Biztosítást csak a Bank értékesíti, nem indokolja megfelelően az Elemzési Kötelezettség mellőzését: az Első Állásfoglalás – a piacon önállóan el nem érhető („beépített”) biztosítási termék értékesítésével kapcsolatos tényállás alapján – rögzítette, hogy még ha az érintett biztosításközvetítő „*az adott összetett terméket unikálisan értékesíti*” is, azt „*képesnek kell lennie termékcsoportban, jellemző ágazatban (...) elhelyezni, az ugyanebbe a csoportba, ágazatba tartozó más – általa értékesített – termékekkel összehasonlítni*”. Az összehasonlítás lehetséges eredményétől függetlenül az ügyfélnek az összehasonlításon alapuló „*megalapozott döntésének lehetőségét elvonni nem lehet*”, illetve „*[f]ogyasztóvédelmi szempontból sem fogadható el olyan (...) gyakorlat, amely lényege szerint az ügyfél jogait csorbítja arra való hivatkozással, hogy a termék egyedisége miatt a piacon lévő más termékkel való összehasonlíthatóság nem biztosítható*”. Megjegyzésre érdemes, hogy az Elemzési Kötelezettség teljesítése során a Biztosítás nemcsak csoportos, hanem az ügyfél igényeihez igazodó termékcsoportba tartozó egyéni biztosításokkal is összehasonlítható. Szintén megjegyzésre érdemes, hogy az Elemzési Kötelezettség végrehajthatatlanságára vonatkozó, a Megkeresésben írt utalás (a „*termékösszehasonlítás (...) azért is kizárt, mert az ernyőfedezet egyedisége és a standardizált termékek az adekvát összehasonlítást nem is teszik lehetővé*”) némiképp ellentmond annak, hogy a versenyztetés keretében érvényesülhetnének az Elemzési Kötelezettség által elérni kívánt célok („*a fogyasztóvédelmi célkitűzések miatt fontos termékösszehasonlításra egyértelműen sor kerül a biztosítási piac rendszeres megversenyztetése és a beérkező ajánlatok összevetése és kiértékelése során*”). Emellett a tender keretében mindössze „*pályázatok*”, biztosítói „*ajánlatok*” egymással – tehát nem a piacon elérhető termékekkel – való előzetes (a tényleges értékesítést akár közel egy évvel megelőző) összevetésére kerülne sor. Az ilyen versenyztetés nyilvánvalóan nem veszi – nem veheti – figyelembe az értékesítés időpontjában ténylegesen fennálló körülményeket, az adott ügyfél egyedi szükségleteit, igényeit, illetve a biztosítói ajánlatok leggondosabb, legalaposabb elemzése sem zárhatja ki azt, hogy később nem lesznek az adott ügyféligényeknek inkább megfelelő új (akár „*nem egyedi (standard)*”) termékek a piacon.

Mindezekre tekintettel és a rendelkezésre álló információ alapján a Megkeresésben vázolt esetben is indokolt a konkrét értékesítési szituációhoz kapcsolódó Elemzési Kötelezettség teljesítése: bár a Biztosításnak a versenyztetés keretében való kialakításával a Bank – egyébként helyesen – „*az ügyfelei legjobb érdekét*” kívánja biztosítani és ezáltal kiváltani az eseti termékösszehasonlítást, a tender – a megalapozott egyedi üzleti döntés elősegítése helyett – inkább a megcélzott ügyfélkör (az ügyfelek nagyobb csoportja) igényeinek, jellemzőinek a termékfeltételek meghatározásakor való általános jellegű figyelembe vételét szolgálhatja. E körben kiemeli az MNB, hogy az IDD „*nem korlátozza azon megközelítések sokféleségét és rugalmasságát, amelyeket a vállalkozások az új termékek kifejlesztéséhez alkalmaznak*”,²⁵ és előremutató, illetve a versenyző, innovációkra nyitott – így az MNB felügyeleti stratégiájában²⁶ is hivatkozott tulajdonságokkal bíró – pénzügyi szektort erősítő gyakorlat lehet a Megkeresésben írt, az ügyfelet előnyösebb helyzetbe hozó évenkénti versenyztetés alkalmazása, figyelemmel arra is, hogy a felügyeleti stratégia egyaránt célként említi a termékfókuszú fogyasztóvédelmet, valamint az egészséges verseny biztosítását az ügyfelek érdekében.

Az Ügyvédi Irodának az Elemzési Kötelezettség versenyztetésre gyakorolt hatásával kapcsolatos véleményére tekintettel kiemeli az MNB, hogy az IDD és a POG Rendelet egyaránt utal a közvetítők közötti, egyenlő feltételeken alapuló verseny szükségességére,²⁷ és aligha jelentheti e cél sérelmét, ha az irányelven alapuló törvényi, illetve rendeleti követelmények alapján szükséges az Elemzési Kötelezettség megfelelő teljesítése.

---

²⁵ IDD preambulum (55) bekezdés

²⁶ <https://www.mnb.hu/felugyelet/felugyeleti-keretrendszer/felugyeleti-es-fogyasztovedelmi-strategia>

²⁷ „(...) Az irányelvnek elő kell mozdítania az egyenlő feltételeket és az egyenlő feltételeken alapuló versenyt a közvetítők között, függetlenül attól, hogy valamely biztosítóhoz kötődő, függő közvetítőkről van-e szó. A fogyasztók javát szolgálja, ha a biztosítási termékek értékesítését különböző csatornákon keresztül a biztosítókkal különböző formában együttműködő közvetítők végzik, feltéve, hogy a fogyasztóvédelem tekintetében hasonló szabályokat kell alkalmazniuk. Ezen irányelv végrehajtásakor a tagállamoknak ezeket az elveket figyelembe kell venniük.” (IDD preambulum (16) bekezdés)

„(...) A hatékony ügyfélvédelem érdekében a termékfelügyeleti és -irányítási szabályokat következetesen alkalmazni kell valamennyi újonnan kifejlesztett biztosítási termékre, valamint a meglévő biztosítási termékek jelentős kiigazítására, függetlenül a termék típusától és az értékesítés helyén alkalmazandó követelményektől. A rendeleti forma minden piaci szereplő számára koherens keretet nyújt, és a legmegfelelőbb az egyenlő feltételek, az egyenlő versenyfeltételek és a fogyasztóvédelem megfelelő közös szintjének biztosítására.” (POG Rendelet preambulum (1) bekezdés)